

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Minister E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Woerden, 17 november 2020

Onderwerp : noodzaak aanvulling steunmaatregelen
Onze ref. : UC200090/RW/DB/HKA-Iris
Contact : 0348 48 94 23 / j.kant@khn.nl

Geachte heren Wiebes en Koolmees,

Op 3 november debatteerde de Tweede Kamer over het (aanvullende) steunpakket. Toegezegd is dat het kabinet eind november/december terugkomt op de vraag van de Kamer of er wat extra's moet gebeuren, bijvoorbeeld of de beoogde afbouw van steunmaatregelen op korte termijn door gaat. We hebben begrepen dat het kabinet hierover eind november a.s. een brief naar de Kamer stuurt. In het kader hiervan vragen wij nogmaals uw aandacht voor de zeer zorgelijke situatie waarin de bedrijfstak horeca zich bevindt en de noodzaak om huidige steunmaatregelen niet af te bouwen maar juist te verruimen (zie later in het kader). De huidige steunmaatregelen geven geen 100% compensatie voor de bedrijfslasten die gewoon doorlopen, ook tijdens een lockdown. *Ze ademen*, om met de woorden van het kabinet te spreken, *onvoldoende mee*.

KHN heeft evenals een half jaar geleden, onderzoek gedaan naar de gevolgen van de coronacrisis onder de leden. Zij geven aan dat hun gemiddelde omzetrivelo in de periode t/m oktober van dit jaar 48,2% bedroeg van wat normaal is. Gemiddeld verwachten zij uit te komen op 49,1% van de omzet die in 2019 werd gerealiseerd. Op dit moment weet bijna een kwart van de leden van KHN niet of zij de coronacrisis met hun bedrijf zullen overleven en 43% denkt van wel maar weet het niet zeker. 12% weet nu al dat ze het niet of waarschijnlijk niet gaan redden. Dat is de stand op basis van wat we nu weten. De gevolgen van de tweede lockdown zijn hierin maar ten dele meegenomen en het vierde kwartaal zal evenals het tweede kwartaal dramatisch slecht zijn; zeker voor de natte sector en de grootstedelijke hotels. Van de KHN-leden verwacht 74% de komende maanden gebruik te zullen maken van de TVL-regeling en 73% is van plan een beroep te doen op de NOW-regeling.

Na drie kwartalen van minder tot (bijv. voor discotheken en clubs) geen omzet zijn de buffers van ondernemers voor het grootste deel opgesoupeerd. Volgens het ledenonderzoek van KHN heeft 69% van hen zijn bedrijfsreserves en 53% (ook) zijn privé vermogen moeten aanspreken om door de crisis heen te komen. Bij elkaar is zo'n 3,5 miljard op eigen vermogen ingeteerd. 17% van de ondernemers geeft aan de zaak nu te moeten sluiten of nog hooguit 1 maand te kunnen overbruggen, bijna de helft houdt het nog maar 2 tot maximaal 6 maanden vol. Voor veel ondernemers is de bodem van hun reserves dus bereikt of in zicht. Ook onze (toe)leveranciers, die de horeca tijdens de eerste lockdown nog konden ondersteunen met bijvoorbeeld uitstel van betalingen, hebben het inmiddels zwaar. We weten bovendien dat de vastgoedsector zonder dwang vanuit de overheid niet mee zal bewegen. Het is dan ook niet reëel om te verwachten dat 'de markt' dit gat gaat opvangen, zoals minister Wiebes in het Kamerdebat van 3 november nog suggereerde. Door regelgeving zal moeten worden

www.khn.nl

Koninklijke Horeca Nederland
Postbus 566
3440 AN Woerden
Pelmolenlaan 10
3447 GW Woerden

T 0348 489 489
F 0348 489 400
info@khn.nl

afgedwongen dat ook vastgoedleveranciers tijdens en direct na de crisis een stuk van de pijn nemen, waarvoor ze (fiscaal) gefaciliteerd zouden kunnen worden.

Tevens vragen we in dit verband uw aandacht voor het tot nu toe geringe aantal faillissementen waaraan de heer Wiebes in het debat refereerde: Naast de huidige overheidssteun is dé reden voor het lage aantal faillissementen dat ondernemers zoveel eigen spaargeld hebben ingebracht. We weten immers dat de banken niet dé reddende engel zijn geweest met kredietverstrekking, zoals wel eens wordt gesuggereerd. Ons verzoek is om door aanvullende steunmaatregelen te voorkomen dat deze ondernemers nu alsnog failliet gaan en hiermee niet te wachten tot de faillissementen daadwerkelijk een feit zijn.

Na de bekendmaking van het derde steunpakket zijn de coronamaatregelen flink aangescherpt en is er feitelijk een gedeeltelijke tweede lockdown gekomen. Het kabinet heeft al aangegeven dat we ervan uit moeten gaan dat als gevolg van deze lockdown de eet- en drinkgelegenheden in ieder geval tot 15 december gesloten zullen zijn. Dit betekent dat horecaondernemers voor de tweede keer, door een overheidsbesluit, gesloten zijn. Dat is geen normaal ondernemersrisico waar een ondernemer zich op kan voorbereiden of op kan anticiperen. In een dergelijk geval, als de overheid bepaalt een groot deel van de horecabedrijven volledig te sluiten en het voor een ander deel (hotels) onmogelijk maakt om rendabel te draaien, zal de overheid de volledige vaste lasten moeten compenseren; tot wel 100% als bedrijven volledig gesloten zijn.

Met het derde steunpakket ging het kabinet ervan uit dat de economie zich geleidelijk aan zou gaan herstellen. Daarom werd dan ook gekozen voor een afbouw: De NOW-regeling wordt vanaf het vierde kwartaal tot medio 2021 stapsgewijs afgebouwd van 90% naar 60%. De drempel van de TVL gaat vanaf 2021 omhoog (nu nog 30%) en de maximum vergoeding gaat naar € 90.000 (over oktober-december). En er geldt een KMO-grens, ook voor een groep als geheel. TOZO blijft min of meer gelijk, maar bij de vermogenstoets wordt nu ook een partnertoets gedaan. Uitgestelde belastingen moeten vanaf 1 juli 2021 worden afbetaald en daarvoor geldt dan een periode van max 36 maanden.

Wij waarderen dat het kabinet na bekendmaking van de tweede horecasluiting de moeite heeft genomen om door een aanvulling op het derde steunpakket extra verlichting te bieden aan die sectoren die (wederom) plat liggen of praktisch niets kunnen doen. Maar er is echt meer nodig om een verschil te kunnen maken. Van afbouw van steun kan ons inziens geen sprake zijn, in tegendeel:

De TVL moet worden verruimd

De TVL regeling compenseert nu maximaal de helft van de vaste lasten, waarbij het percentage dat vaste lasten uitmaken van de totale lasten per bedrijfstype, is vastgesteld door het CBS. Ook uit data van ABN AMRO (Leisure 2020-2021) blijkt dat de daadwerkelijke lasten veel hoger liggen, zo stelt ABN AMRO in haar rapport. Bovendien kent de TVL een cap van 90K. Dat dekt dus nooit de volledige vaste lasten. Bovenop die TVL komt dan nu eenmalig 2 ¾ % van de omzetsderving maar dit komt niet in de buurt van 100% compensatie van de vaste lasten.

NOW terug naar het oude niveau

De horeca is arbeidsintensieve sector, personeelslasten vormen gemiddeld 30 tot 40 procent van de kosten, afhankelijk van de rechtsvorm: BV of eenmanszaak. Horecawerkgevers willen er alles aan doen om hun personeel te behouden, voor de inkomenszekerheid van de mensen zelf maar ook om vakkrachten te kunnen behouden die straks hard nodig zijn om de gasten van straks weer gastvrij te kunnen onthalen. Om de werkgelegenheid in de sector nog enigszins te kunnen behouden zal de NOW-vergoeding dus weer naar het 'oude' niveau van 90% moeten worden gebracht.

De TOA voldoet helaas niet aan de verwachtingen

De uitleg die in de kamerbrief van de bewindspersonen wordt gegeven over het Time-Out Arrangement is teleurstellend. Eigenlijk beperkt het Time-Out Arrangement zich tot 'flankerend beleid' om ondernemers te helpen bij het gebruiken van de wet Homologatie Onderhands Akkoord die op 1 januari 2021 in werking treedt. Enige kleine plusje is dan dat ondernemers die tijdelijk stoppen met hun bedrijf en voldoen aan de voorwaarden van de TVL van die TVL gebruik kunnen blijven maken. Maar die TVL dekt dus maar 50% van de vaste lasten. En ook voor doorlopende personeelskosten wordt geen oplossing gegeven. De TOA-regeling verdient dus wat KHN betreft meer aandacht en verdere uitwerking.

Starters staan met lege handen

'Starters', ondernemers die pas begin dit jaar zijn gaan exploiteren of een bedrijf hebben overgenomen, vallen helemaal buiten de boot want komen helemaal niet in aanmerking voor NOW en/of TVL. Een eigen steunregeling voor deze bedrijven is noodzakelijk, hier hebben we u op 13 november een aparte brief over gestuurd.

Resumerend als het gaat om de steunmaatregelen

Steun is goed maar ondernemers zouden natuurlijk liever op eigen kracht ondernemen. Maar een aanzienlijk deel van de horecabedrijven- ook als zij voor de crisis kerngezond waren - redt het eenvoudigweg niet zonder steun, en zelfs niet met de huidige steun.

Wat is volgens KHN nodig om de horeca écht door de winter te helpen?

- *TVL omhoog*
De toegangsdrempel voor het omzetverlies voor de TVL moet niet omhoog (gaat vanaf 2021 van 30% naar hoger). De TVL-vergoeding moet naar 100 procent. Zonder een maximum van 90.000 euro. De KMO-begrenzing moet voor gesloten vestigingen (naar sbi-code) weg.
- *Geen afbouw NOW*
De NOW-vergoeding moet weer terug naar 90% (in het derde steunpakket gaat dat al in het vierde kwartaal van dit jaar naar 80%).
- *Transitievergoeding via UWV*
Ontslagen worden onvermijdelijk. Het UWV gaf in hun persbericht van 10 november aan dat tussen februari en eind juli veel banen verloren gingen in o.a. de horeca. De WW nam in deze periode in de horeca toe met 96% en het UWV verwacht dat dit, mede door de tweede gedeeltelijke lockdown, ondanks de huidige steunmaatregelen verder zal oplopen. Door de wet Arbeidsmarkt in Balans zijn de mogelijkheden voor ondernemers om personeel flexibel op- en af te schalen verminderd. Voorkom dat werkgevers die het al zwaar genoeg hebben ook nog eens verplichte transitievergoedingen moeten betalen. Die transitievergoedingen moeten direct worden vergoed aan werknemers via het UWV. Dan worden medewerkers er niet minder van maar blijft er wel liquiditeit in bedrijven.
- *Deeltijd ontslag met deeltijd ww*
Maak deeltijd ontslag mogelijk, gekoppeld aan deeltijd ww. Zo blijft een deel van de werkgelegenheid behouden en kunnen bedrijven gemakkelijker na de crisis weer opschalen. Dit bevordert straks de snelheid van het economisch herstel en voorkomt dat medewerkers werkeloos thuis komen te zitten.

Steun is goed en noodzakelijk. Verantwoord weer open kunnen gaan nog beter

Zoals u weet, staat KHN kritisch ten aanzien van het gebrek aan wetenschappelijke onderbouwing van de maatregelen in de horeca. Dit neemt niet weg dat we constructief willen kijken naar wat wél kan. De afgelopen periode heeft KHN met partners (MKB-Nederland en VNO-NCW) en de diverse ministeries gesproken over een slim plan hoe de horeca gefaseerd (en gekoppeld aan de routekaart van het kabinet) op een veilige manier open kan. Op dit plan kan in de komende tijd worden voortgeborduurd, zodat er niet maar één knop is om aan te draaien (open/dicht). Het uitgangspunt voor de ontwikkeling van het plan is dat het plan voor élk (!) type horecabedrijf leidt tot open gaan met zo min mogelijk restricties. Er is namelijk een wereld van mogelijkheden tussen alles open of alles dicht. De komende tijd zal middels fieldlabs in gesloten horecagelegenheden worden gekeken naar de effectiviteit van maatregelen en het toepassen ervan in de praktijk. De selectie van de 25 horecazaken zullen een goede afspiegeling zijn van de horecasector als geheel en zal worden gemaakt in samenwerking met het ministerie van EZK, TNO en het RIVM. De uitkomsten van de fieldlabs moeten op korte termijn zorgen dat (élk) ! type horecabedrijf geleidelijk open kan gaan met zo min mogelijk restricties.

Kortom, een tweesporenbeleid is nodig: Extra financiële steun om ondernemers door de komende maanden te helpen en tegelijkertijd samen werken aan meer perspectief voor de sector door een slim plan voor een gefaseerde horeca-opening op een veilige manier, met zo min mogelijk restricties.

Natuurlijk zijn we altijd bereid om onze voorstellen in een gesprek toe te lichten, mocht u daar prijs op stellen.

We hopen spoedig van u te mogen vernemen.

Met vriendelijke groet,
Koninklijke Horeca Nederland

Robèr Willemsen
Voorzitter

Dirk S. Beljaarts
Algemeen directeur

Bijlage: Factsheet 'de horeca in coronatijd, november 2020'

NB: een kopie van deze brief sturen we aan de coronawoordvoerders in de Tweede Kamer